

SREDNJA EVROPA

Srednja Evropa leži na sredini Evrope, med Južno, Jugovzhodno, Vzhodno, Severno in Zahodno Evropo. Leži v zmerno - toplem pasu. Večina držav Srednje Evrope nima morja. Države, ki ležijo v Srednji Evropi in njihova glavna mesta so: Nemčija - Berlin, Poljska - Varšava, Češka - Praga, Avstrija - Dunaj, Slovaška - Bratislava, Madžarska - Budimpešta, Švica - Bern, Lichtenstein - Lichtenstein in Slovenija - Ljubljana.

Skoraj v vseh državah živijo narodnostne manjšine. Pestrost pa ni izražena samo v narodnosti temveč tudi v jezikih. Lep primer je Švica, kjer prebiva 69% Nemcev, 18% Francozov, 11% Italijanov in manj kot odstotek Retoromanov. Srednja Evropa ni enakomerno poseljena, bolj so poseljena mesta in turistična središča, manj pa so poseljena hribovita območja.

Srednjo Evropo delimo na tri naravne enote. Na Nemško - Poljsko nižavje, Sredogorje s kotlinami in na Alpe. Pomembni pa so tudi Karpati. V Srednji Evropi leži le del Karpatov, to je Zahodni del. So ožji in nižji od Alp, porasli so skoraj do najvišjih vrhov. Bogati so z nahajališči nafte, železove rude in premoga. Nemško - Poljsko nižavje sega od Nemčije do Poljske. To je valovit nižinski svet, ki je nastal tam, kjer so bili včasih ledeniki. Prevladujejo travniki in mešani gozdovi. Južni del je primernejši za poljedelstvo kot pa severni. Na vsem tem območju je pomembna tudi živinoreja. Industrija se je najprej razvila ob pristaniščih, ker sloni na uvoženih surovinah. Svet med Alpami in Karpati na jugu in nižinami na severu Evrope imenujemo Sredogorje. To je grudasto gorovje, ki je nastalo v času gubanja Alp in Karpatov. Vmes so nastale kotline in tektonski jarki. Ob prelomih je delovala magma, zato je tu veliko rudnega bogastva. Vrhovi so zaobljeni, pobočja so položna, razširjene in nasute doline ter kotline. Alpe so najvišje evropsko gorovje. Raztezajo se v loku 1200 km od obal Sredozemskega morja do zahodnega roba Panonske kotline. Najvišji vrh najdemo v Franciji, Mont Blanc s 4810 metri. V isti smeri poteka slemenitev, vmes so podolžne doline in krajše prečne doline. Za prometno vlogo so pomembni prevali in prelazi. Po legi jih delimo na ožje in višje Zahodne Alpe, ter nižje in širše Vzhodne Alpe.

Za srednjeevropsko celinsko podnebje so značilni štirje izraziti letni časi. Na to celinsko podnebje vplivajo tudi druga podnebja, ker je Srednja Evropa zelo prehodna. V Panonski nižini spomladi, zgodaj poleti in jeseni reke poplavlajo, vmes pa so sušna obdobja. V Alpah so značilne dnevne temperaturne spremembe, zato nastajajo razpoke. Voda povzroča tudi kraške pojave. Zaradi višine prevladuje gorsko podnebje. V Karpatih je podnebje manj gorsko kot v Alpah, zato so poleti brez snega in ledu, reke pa imajo zato manj vode.

V Panonski kotlini so odlični pogoji za rastlinstvo. Gojijo kulturne rastline, kot so žito, koruza, sladkorna pesa, sončnice... Na obrobem gričevju uspevata vinogradništvo in sadjarstvo. V Alpah so sončna pobočja bolj in višje poraščena, oblikovani so rastlinski višinski pasovi: listnati gozd, gozdna meja, grmičevje in lišaji ter snežna meja. V sredogorju in

kotlinah Srednje Evrope so prvotno rasli iglasti in listnati gozdovi, ki so jih kasneje spremenili v polja in travnike.

V Panonski kotlini je razvito poljedelstvo, živinoreja, vinogradništvo, sadjarstvo in v novejšem času turizem. V Alpah tla niso rodovitna, zato je v kmetijstvu pomembna predvsem živinoreja in pridelava krmnih rastlin. Prometna lega omogoča uvoz surovin za industrijo, naravne lepote pospešujejo razvoj gostinstva, trgovine in turizma. V Karpatskem svetu je več surovin, kjer so nastala industrijska središča. Tudi tu je razvit turizem, vendar manj kot v Alpah. V sredogorju so pogoji za kmetijstvo ugodni, dobro je razvita živinoreja, mehaniziranost je visoka. Gostota prebivalstva narekuje potrebo po sadju in zelenjavi. Bogata nahajališča premoga in obilo železove, svinčeve in cinkove rude so bila osnova za razvoj težke industrije, kasneje pa za razvoj drugih panog. Na gospodarski razvoj ugodno vplivajo vodne poti, ki imajo tudi turistični pomen.

V Srednji Evropi je ogromno znamenitosti, ker je najbolj razvita. Opisala vam bom le tri.

- Ob koncu druge svetovne vojne so Berlin razdelili na štiri sektorje (Velika Britanija, ZDA, Francija in SZ). Leta 1961 je vodstvo Vzhodne Nemčije zgradilo 42 km dolg strogo zastražen zid imenovan Berlinski zid. Več kot 70 ljudi je poizkusilo prečkati zid, pri tem pa so umrli. Zapora je trajala do leta 1989, ko so Vzhodnim Nemcem dovolili oditi v Zahodni Berlin. Danes Berlinskega zidu ni več in Berlin je znova glavno mesto Nemčije.

- Grad Schönbrunn je eden izmed najpomembnejših kulturnih spomenikov in že od šestdesetih let devetnajstega stoletja ena izmed najpomembnejših znamenitosti Dunaja. Kmalu po propadu monarhije so Dunajčani odkrili lepote tega gradu in so ga začeli množično obiskovati. Kmalu je grad imel letno milijon in pol obiskovalcev in bil odprt tudi za mednarodne turiste. Izboljšave in obnove gradu in parka so pritegnile nadaljnjih 5,2 milijona obiskovalcev letno. Tako ima grad Schönbrunn okoli 6,7 milijona obiskovalcev letno.

- Švicarske ure so zaradi kakovosti in odlične izdelave slovele več stoletij. Kljub močni konkurenci Daljnega vzhoda so Švicarska podjetja razvila nove postopke. Ura Swatch povezuje najsodobnejšo obliko in visoko kakovost v urni industriji, ki je značilna v kantonu Jura in v Ženevi.